

LA NOTA

Butlletí de MusiCat

Numero
09

IsaVel, un musical centrat a les Gavarres

Entrevista a Marc Mas, coautor de la partitura d'*IsaVel*

52 nominats opten als XI Premis ARC

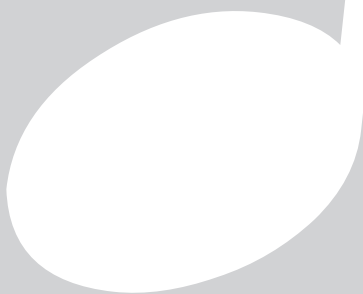
“Cooperatives de músics. Un nou model de gestió”, un manual de referència

El Departament de Cultura estudia la realitat del sector musical

L'Acadèmia Catalana de la Música vol ser el paraigua que aixoplugui tot el sector

NOTA

Butlletí de MusiCat

Associació Professional
de **Músics de Catalunya**

Joaquim Vayreda, 65, entl. D · 17001 Girona
Tel. 972 218 689 · Fax 972 223 271
info@musicat.cat · www.musicat.cat

Junta directiva:

President: Josep Reig

Vicepresident: Josep Ramon Prats

Secretari: Josep M. Mascarell

Vocals: Miquel Clapés, Carles Creixell, Susanna del Saz,
Antoni Mas, Albert Prat i Àngel Puertas

Gerència:

Associació Professional: Marga Castañer

Grup de Gestió: Anna Franco

Redacció: Lluïsa Massó

Maquetació i disseny: Iglésies Associats

Dipòsit legal: GI-323-2011

EDITORIAL.

Josep Reig
President de MusiCat

> Dret a decidir

Fa ben bé dos anys que no parem de sentir a parlar del dret a decidir, fins al punt que, al menys en el meu cas, la impaciència per prendre alguna decisió ha començat a desesperar-me. S'ha de decidir quina pregunta es farà, s'ha de decidir quan es farà, s'ha de decidir si es farà o no... En definitiva volem tenir el dret a decidir però no ens acabem de decidir, valgui la redundància.

No voldria en cap cas aprofitar aquest espai per defensar cap postura política, però si que m'agradaria donar el meu punt de vista sobre la situació actual i sobre com aquesta situació ens afecta als músics.

Per una banda, tenim la postura de l'estat espanyol que sembla que ha començat una creuada contra la cultura. La pujada desmesurada de l'IVA, la nova llei d'educació, sembla que tot va encaminat a desmuntar el sector cultural. Ja se sap, un poble menys culte es de més bon dominar.

Per altra banda, tenim la precària situació del govern de la Generalitat i dels Ajuntaments, ofegats per la retallada econòmica a que els ha sotmès el govern central i que els ha portat pràcticament al immobilisme executiu més absolut.

I ja sabem que quan aquests dos es barallen, toca el rebre als de sempre: els petits empresaris i els treballadors, entre els que ens trobem nosaltres, els músics.

En aquests moments s'està redactant l'Estatut de l'Artista, un primer pas per tal de poder aconseguir la tant esperada Llei de la Música, que ha de regular i

ordenar d'una vegada per totes el nostre sector. Però, com que no ens acabem de decidir, i hi ha qüestions importantíssimes, com la de la situació laboral i fiscal, que depenen de l'administració central, estem amb els matxos carregats (expressió garrotxina) esperant a veure a quina administració ens hem d'adreçar.

Seria molt il·lús pensar que en el context actual l'estat espanyol s'avingui a facilitar el desenvolupament de qualsevol llei d'àmbit català. Per tant, sóc de l'opinió que hauríem de començar a posar en pràctica aquest dret que reclamem i començar a decidir cap on volem fer anar els matxos per tal d'estalviar-nos esperes i desil·lusions. Personalment, penso que hi tenim tot el dret, però ens hem de decidir.

Mentrestant els músics, això si que ho podem fer, hauríem de decidir si volem una professió on tot s'hi val - simular interpretacions, treballar sense complir la normativa, anar a qualsevol preu (la qüestió es tocar)- o si, al contrari, volem reivindicar l'ofici de músic amb tot els drets i deures que li corresponen, i ser lleials i honestos amb la nostra feina i amb els nostres companys, acabant d'una vegada amb aquesta competència deslleial que ens perjudica a nosaltres mateixos.

Jo ja ho he decidit.

PREN NOTA.

> Comunicat conjunt d'ARC i MUSICAT als ajuntaments de Catalunya

L'Associació Professional de Representants, Promotors i Màners de Catalunya (ARC) i MUSICAT han consensuat un comunicat amb la finalitat de prevenir els ajuntaments d'un seguit d'irregularitats i males praxis, així com del creixent intrusisme, que indueixen a errors i abusos en la contractació d'artistes i músics. Les dues entitats recomanen als consistoris que evitin els contractes globals que no detallen els catxets corresponents a cada artista, grup o servei contractat. També els recorden que han d'exigir les altes a la Seguretat Social de músics, artistes i tècnics al representant artístic o mànager del grup. En definitiva, es reclama als ajuntaments la plena transparència en les relacions contractuals, mitjançant la presentació de contractes individuals ben especificats i de les altes a la Seguretat Social, per tal de garantir la seva seguretat jurídica pel que fa a les qüestions fiscals i laborals.

El comunicat s'ha enviat a través de l'Associació Catalana de Municipis (ACM) que es va prestar a col·laborar.

> Formació al desembre

Aquest mes de desembre MUSICAT organitza dues activitats formatives gratuïtes per als socis:

Taller de distribució, màrqueting i promoció digital

Els participants aprendran a entendre i utilitzar els conceptes, mètodes i eines necessaris per la distribució de la música en l'entorn digital actual: quins són els serveis legals de música arreu del món, agregadors, canals de venda, tècniques de màrqueting i promoció online, etc.

El taller, a càrrec de La Cupula Music, comprèn 3 sessions de 4 hores de durada cadascuna, els dies 10, 11 i 12 de desembre, de 16:00 a 20:00, al Parc Científic i Tecnològic de la Universitat de Girona.

Taller pràctic Xarxes Socials per a músics

Impartit per Montserrat Peñarroya, tindrà lloc el dia 13 de desembre en una sola sessió, de 10:00 a 13:00, a l'Espai Marfà de Girona. En aquest taller veurem principalment com funcionen Facebook i Twitter, quines aplicacions ens podrien ser útils i com podem realitzar concursos i promocions. En general aprendrem com millorar la productivitat a l'hora que donem a conèixer el nostre grup.

També us comuniquem que estem preparant un **Curs d'introducció a l'harmonia aplicada al pop-rock i a la música moderna**, dirigit especialment a músics sense formació acadèmica, que vulguin aprofundir en conceptes com l'harmonia o el llenguatge musical. Aquest curs tindrà lloc entre els mesos de gener i febrer i serà impartit per l'Eloi Isern.

Per inscriure-us als tallers de desembre, envieu un mail a info@musicat.cat. Places limitades. Trobareu més informació al web www.musicat.cat.

> Regularitzacions de la Seguretat Social corresponents a 2012

És probable que aquests dies hàgiu rebut una carta de la Seguretat Social, acompanyada de la liquidació de les cotitzacions corresponents a l'any 2012. En aquest document hi apareixen dues columnes: la de la dreta (regularitzación por bases cotizadas) correspon als dies cotitzats el 2012, que MUSICAT ja va liquidar en el seu moment. La de l'esquerra (regularización por retribuciones) reflexa el desajustament que resulta de calcular el promig de les bases de cotització de tot l'any, en comptes de calcular la base que correspon a cada actuació.

No cal que feu res. A la carta ja s'especifica que, si esteu d'acord amb els dies cotitzats que apareixen a la columna de la dreta, no cal contestar. Tot i que MUSICAT ho desaconsella, si volguéssiu que els dies cotitzats fossin els de la columna esquerra, hauríeu d'ingressar a la Seguretat Social la quantitat que figura al final d'aquesta columna.

> Comproveu que ens heu donat el número correcte de compte bancari

Degut a les darreres fusions de bancs i caixes, s'han canviat molts números de compte i ens hem trobat amb alguns errors a l'hora de fer transferències. És per això que us demanem que comproveu que tenim el número correcte del vostre compte bancari i, en el cas que aquest hagi canviat, ens el feu arribar el més aviat possible al mail comptabilitat@musicat.cat.

> Conveni de col·laboració amb Saballs Gestió SL, mediador exclusiu de la companyia Allianz

MUSICAT ha signat un conveni amb Saballs Gestió, mediador exclusiu de la companyia d'assegurances Allianz, en virtut del qual els socis tindran un tracte preferent en la contractació de qualsevol tipus d'assegurança: assegurances de la llar, de vida, de vehicles comercials, ciclomotors, turismes, empreses, etc. Trobareu informació sobre aquests productes a www.saballsgestio.com

> Oferta d'ASISA per als socis de MUSICAT

ASISA ha arribat a un acord amb MUSICAT per oferir una assegurança privada de salut als socis i als seus familiars a preus molt competius. En aquest butlletí trobareu un fulletó explicatiu amb les tarifes anuals ofertades i les condicions. ASISA és una empresa líder a Espanya en assegurances privades de salut.

NOTÍCIES.

> “Cooperatives de músics. Un nou model de gestió”, un manual de referència

El 12 de setembre propassat es va presentar en el Mercat de Música Viva de Vic el llibre de l'Antoni Mas “Cooperatives de músics. Un nou model de gestió”. El treball, adreçat als músics, però també als demés professionals del sector, recull l'experiència de l'autor en l'organització i el desenvolupament de les cooperatives i de les diferents entitats que configuren el Grup de Gestió MUSICAT i explica la manera correcta d'utilitzar-les per aprofitar al màxim els serveis que ofereixen. Així mateix, aquest llibre facilita la comprensió de tots els temes legals que planteja l'exercici de la professió de músic.

L'autor explica, en un llenguatge planer, la problemàtica laboral dels músics a Espanya i defensa la viabilitat del sistema de cooperatives com a solució pal·liativa a les mancances que pateixen un gran nombre d'artistes, sense perdre de vista que una solució definitiva només s'aconseguirà amb un marc legal adequat i concretat en una Llei de la Música.

El manual explica amb detall el funcionament de les cooperatives, així com els serveis que ofereixen, fins i tot aquells que donen resposta a problemes que són poc habituals, però que acaben apareixent un dia o altre. També hi ha un capítol titulat “Manual pràctic per a músics” on es resumeix l'essencial que un músic ha de saber per utilitzar correctament les cooperatives i treure'n el màxim profit.

L'Associació de Artistes, Intèrpretes o Ejecutantes (AIE) s'ha fet càrrec de l'edició en castellà i MUSI-

D'esquerra a dreta: el vicepresident d'AIE, Xavier Cubedo, Antoni Mas i Josep Reig

CAT ha assumit la del català, amb la col·laboració de la Diputació de Girona, la Delegació a Girona de la Generalitat i AIE.

El llibre està disponible a MUSICAT i a l'oficina d'AIE a Barcelona. També el trobareu en versió digital al web www.musicat.cat i, si us interessa, el podeu demanar a info@musicat.cat.

Antoni Mas i Bou (Caldes de Malavella, 1945) és pianista i compositor. L'any 1990 es fa càrrec del Sindicat Professional de Músics de Girona, que va reformar l'any 1995 i que va reconvertir en l'Associació Professional de Músics de Catalunya. A continuació va crear el Grup de Gestió MUSICAT, que va presidir fins l'any 2009. L'any 2003 va fundar la federació Unió de Músics de Catalunya (UMC), que també va presidir fins l'any 2009. Ha intervingut en nombrosos seminaris i col·loquis arreu de l'Estat explicant el model de gestió de les actuacions musicals a través de les cooperatives. Actualment és conseller de la Sociedad de Artistas Intèrpretes o Ejecutantes de España (AIE).

El president del CoNCA, Carles Duarte, entrega al conseller Ferran Mascarell l'informe sobre l'Estat de la Cultura i de les Arts.

> El Departament de Cultura de la Generalitat estudia la realitat del sector musical

El CoNCA ha encarregat la redacció d'una proposta d'Estatut de l'Artista

El gener de 2012, el Departament de Cultura va presentar el Pla Estratègic Cultura Catalunya 2021 amb l'objectiu que servís com a marc general per dissenyar un full de ruta amb les fites i reptes a assolir els pròxims deu anys en matèria de cultura.

Per l'elaboració d'aquest Pla, es comptava amb la participació de tots els agents culturals del país, tan públics com privats. D'una banda, autors, artistes, gestors culturals, analistes de la cultura, etc., i, d'altra banda, empreses, associacions, fundacions, administracions públiques, centres de recerca, etc.

El punt de partida era un "diagnòstic per sectors culturals" elaborat pel mateix Departament, un document de 151 pàgines en què les dades sobre música, dividida en clàssica i popular, n'ocupaven només dues i l'única font d'informació era la SGAE (nombre de concerts, d'espectadors i captació). Com a qüestions per al debat s'inclouia la "situació social i règim laboral i fiscal" dels autors, artistes i intèrprets que s'havia de reflectir en l'Estatut de l'Artista.

El dia 9 de març de 2012, el Departament de Cultura va convocar una Taula de Treball sobre Música per l'elaboració del Pla Estratègic Cultura Catalunya 2021. Es partia d'un document elaborat pel mateix Departament on ja es recollien les dades de l'Anuari 2011 de la Música (Enderrock i ARC), de la SGAE i de la Xarxa d'Espais Escènics Municipals de la província de Barcelona. Amb tot,

no es coneixien les dades referents a facturació i contractació dels concerts celebrats en les sales municipals de la resta de Catalunya, pagats pels ajuntaments a càrrec del pressupost municipal. Tampoc es van demanar dades de facturació de concerts a MUSICAT.

Des d'aleshores, res. Cap altra reunió. Fins a l'1 de juliol de 2013 en què el Departament de Cultura ens anuncia que ha encarregat a l'empresa Cluster Development un projecte de "mapeig" dels sectors creatius de Catalunya, "per tal d'identificar i caracteritzar els diferents segments d'activitats culturals i creatives". Amb aquesta finalitat, i considerant que MUSICAT és una entitat de referència en l'àmbit de la música, que pot aportar dades valuoses sobre la realitat del sector, el 16 de juliol una consultora d'aquesta empresa va entrevistar el president Josep Reig durant una hora i mitja.

El 27 de setembre passat, la direcció del CoNCA ens fa saber que ha encarregat a un bufet d'advocats el treball d'elaborar una proposta de solucions "ad hoc" a les principals problemàtiques detectades en els diferents sectors artístics, així com una estratègia d'actuació per implementar-les, concretada en un Estatut de l'Artista. A aquest efecte ens va enviar una enquesta perquè la féssim extensiva a tots els socis de MUSICAT.

Finalment, el CoNCA va convocar una reunió el dia 9 d'octubre passat per revisar i actualitzar la diagnosi feta fins al moment. Per primera vegada,

només hi van assistir representants d'associacions de músics (MUSICAT, AMJM i aMt), la qual cosa va permetre centrar la reunió en els temes específics que afecten la professió, per tal de donar-hi un tractament adequat en el futur Estatut de l'Artista. L'aportació de les associacions i les més de nou-centes enquestes contestades pels músics permetran als tècnics afinar en la recerca de les solucions adequades.

Sembla que anem pel bon camí. Mentrestant hem sabut que el director del CoNCA, Norbert Tomàs, ha estat rellevat del seu càrrec i substituït per Sílvia Muñoz d'Imbert, historiadora i crítica d'art. Esperem que la nova directora continui treballant en aquesta línia, tot i que ja sabem que, al final, l'Estatut de l'Artista que es redacti acabarà topant amb el mur de la legislació espanyola.

CRONOLOGIA DE LES ACCIONS DEL DEPARTAMENT DE CULTURA I DEL CoNCA

> 23 d'octubre de 2003

Constitució de la Plataforma de la Cultura per a un Consell de les Arts

> 13 de maig de 2008

Fundació del CoNCA. El Parlament n'aprova els estatuts.

> 15 de setembre de 2009

Dimissió del President del CoNCA, Xavier Bru de Sala

> 27 d'abril de 2011

Presentació del Codi de Bones Pràctiques en l'Àmbit de la Creació i de la Interpretació Musicals, elaborat pel CoNCA.

> 7 de novembre de 2011

Dimissió en bloc d'onze dels dotze membres del CoNCA

> 28 de novembre de 2011

Primera reunió per l'elaboració del Pla Estratègic Cultura Catalunya 2021.

> 21 de desembre de 2011

El Parlament aprova el nou CoNCA amb set membres i en modifica les funcions.

> 9 de març de 2012

Taula de treball sobre Música per l'elaboració del Pla Estratègic Cultura Catalunya 2021.

> 1 de juliol de 2013

El Departament de Cultura encarrega a l'empresa Cluster Development un projecte de "mapeig" dels sectors creatius de Catalunya.

> 16 de juliol de 2013

L'empresa Cluster Development s'entrevista amb el president de MUSICAT.

> 27 de setembre de 2013

Enquesta als professionals del sector.

> 9 d'octubre de 2013

El CoNCA es reuneix amb les associacions de músics per revisar i actualitzar la diagnosi feta fins al moment.

> El Mercat de Música Viva de Vic celebra la 25a edició i es consolida com a punt de trobada del sector musical

Sessió de speed-meetings al mercat professional

Del 12 al 15 de setembre els locals i els carrers de Vic es van tornar a omplir de música, aquest cop per celebrar el 25è aniversari del seu Mercat de Música Viva. Un total de cinquanta concerts, més de la meitat dels quals eren estrenes de disc (La iaia, Anímic, Esperit!, Mau Boada, Le Parody, Audience, Refree, Tote King & Shotta, The Parrots, etc.) o nous projectes en viu (Llibert Fortuny i Diego Amador, Juan Perro, Giulia Valle, Marinah i los Argonautas, la unió de la Free Art Ensemble amb el reconegut pianista mallorquí Agustí Fernández, etc.), es van repartir entre el MVLab – l'apartat professional del mercat – i el festival, obert al públic, que enguany va arribar als 120.000 espectadors.

Per celebrar aquests 25 anys, la direcció artística actual – integrada per Marc Lloret, Oriol Roca i Maria Lladó – va voler que els concerts de la primera nit fossin especials i va convidar els sis anteriors directors a programar-los segons el seu criteri. Les diferents propostes van reflectir molt bé el tarannà de cadascun d'ells: Víctor Jou (1989-1992) va presentar Mercy, Mercy Soul; Jordi Turtós (2002-2003) Cabo San Roque; Manel Montañés (2004-2007) Tui Higgins & Xavier Monge jazz Project; Lluís Puig (2008-2010) va apostar per The New Catalan Ensemble & Andrea Motis & Joan Chamorro i La Troba Kung-Fú va tancar la nit a proposta de Carles Sala (1996-2001).

Nosaltres vam assistir al concert inaugural, a càrrec d'un trio singular format per Jaume Sisa, Quimi Portet i Joan Miquel Oliver, a proposta de Ramon Muntaner, que va dirigir el MMVV del 1993 al 1995. Tot i ser de tres generacions diferents, els tres músics van connectar perfectament i van fer un concert rodó amb cançons de tots.

El president de Musicat entrega un exemplar del llibre "Cooperatives de Músics. Un nou model de gestió" al conseller Mascarell

MVLab

A l'apartat professional del Mercat, l'MVLab, s'hi van inscriure 724 professionals, 77 dels quals eren estrangers. S'hi van dur a terme prop d'un miler de speed-meetings, entrevistes breus entre programadors i representants de grups per impulsar l'intercanvi i contacte professional prioritàriament per a la compra-venda de música en directe. MUSICAT hi va ser present amb un dels escassos estands del recinte, ja que cada cop més professionals opten pels punts de trobada més petits i assequibles proposats pel MVLab en les darreres edicions.

D'entre les activitats professionals dutes a terme, hem de destacar la presentació del llibre de l'Antoni Mas "Cooperatives de músics. Un nou model de gestió", proposada per MUSICAT, així com la jornada "Nous models de negoci, Apps&Music", organitzada pel Servei de Desenvolupament Empresarial (SDE) del Departament de Cultura i la jornada "Canviem l'IVA!" organitzada pel SIM amb suport de l'SDE i del MMVV. També vam assistir a la presentació dels Premis ARC, dels ajuts de l'Institut Ramon Llull, del Womex 2014 a Santiago de Compostel·la i la trobada de l'Acadèmia Catalana de la Música, entre d'altres.

› L'Acadèmia Catalana de la Música vol ser el paraigua que aixoplugui tot el sector

El mes de maig de 2012, l'Acadèmia Catalana de la Música (ACATM), en fase de constitució, es va presentar a la comissió de cultura del Parlament de Catalunya per demanar suport a la seva activitat. El setembre del mateix any, l'ACATM va fer la seva presentació pública al Mercat de Música Viva de Vic, en presència del conseller Mascarell i dels representants de bona part del sector musical. El conseller es va mostrar favorable a la creació d'un organisme que representi tot el sector de la música, cosa que facilitaria la interlocució amb el seu Departament que, de ben segur, s'estima més tenir un sol interlocutor que tenir-ne quinze. En canvi, entre els presents es van sentir algunes veus que no estaven gens d'acord amb la iniciativa, entre altres coses, perquè no se'ls havia consultat.

Ara, un any després, l'ACATM ha organitzat unes sessions informatives pel territori, per tal d'explicar el projecte, resoldre dubtes i contestar preguntes. El dia 16 d'octubre vam poder assistir a la que es va fer a l'Espai Marfà de Girona. Hi van participar Gerard Quintana, Carles Vidal i Pep Picas, tots tres membres de la Junta Constituent de l'Acadèmia. El president de MUSICAT, Josep Reig, va presentar els ponents i va participar a la taula i al debat.

Els membres de l'ACATM van denunciar la situació precària dels músics, "la part més feble del sector cultural", van dir, que actuen sota un marc legal boirós i inadequat que els fa ser vulnerables i sentir-se "tolerats" però no reconeguts. Van explicar que els músics no han sabut organitzar-se, ni defensar-se d'un model que no els permet viure de la música. També van dir que era un fet que, ara per ara, ningú no representa el sector: ni les discogràfiques, ni les sales, ni els mateixos músics.

Segons van explicar, la idea de constituir una Acadèmia de la Música Catalana va sorgir d'uns quants membres de la desapareguda Unió de Músics de Catalunya (UMC), després que es constituís el primer Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA), que no va incloure cap músic entre els seus membres. Quan la UMC va demanar explicacions, la resposta va ser que "el criteri no era sectorial, sinó d'excel·lència". Aleshores van entendre que, si tot el

D'esquerra a dreta: Josep Reig, Gerard Quintana, Carles Vidal i Pep Picas

sector de la música no s'unia i feia un pas endavant, no se'l tindria mai en compte.

L'ACATAM neix amb l'objectiu d'aglutinar tot el sector de la música: músics, empreses de management, escoles, discogràfiques, editorials, tècnics, etc. i trobar els punts en comú entre les diferents parts per tal de defensar els interessos de tots. Un objectiu molt ambiciós, sobretot si tenim en compte que els mateixos músics són incapaços de posar-se d'acord entre ells.

Els mateixos van reconèixer que, si bé és veritat que la unió fa la força, està més que comprovat que els músics no tenen, com altres sectors de la cultura, la capacitat de fer pinya per pressionar les institucions i exigir una resposta a la seva casuística laboral. I és una llàstima, perquè hi ha cantera i hi ha més creativitat que mai. A més, el dels músics és el sector artístic més nombros - quasi totes les arts necessiten la música - Els músics tenen totes les condicions per ser estratègics, però no ho són. N'és un bon exemple el col·legi de petit dret a la SGAE: tot i ser majoria, els músics estan dividits i no tenen la capacitat d'imposar el seu criteri.

I nosaltres ens preguntem, és possible integrar tot el sector dins d'una Acadèmia Catalana de la Música? Actualment hi ha, pel cap baix, una quinzena d'associacions i entitats que representen els diferents actors del sector musical i que, moltes vegades, tenen interessos oposats. És realista creure que es posaran d'acord per defensar uns objectius comuns? És tan sols imaginable que els músics es posin d'acord per defensar els seus? Malauradament, tal com estan les coses, hi ha un percentatge elevat de possibilitats que l'ACATM acabi siguent una altra entitat més, que vingui a afegir-se a les que ja tenim.

> Els músics ja poden viatjar en tren amb els seus instruments

Gràcies a una petició adreçada des de la plataforma Change.org, RENFE ja considera els instruments musicals equipatge de mà. Fins ara, els músics que viatjaven en tren per Espanya no podien fer-ho amb el seu instrument al costat. Arran d'aquesta petició, RENFE ha publicat a la seva pàgina web el que considera equipatge de mà: a més de 3 bosses o paquets, es poden portar al-

tres objectes, entre els quals instruments musicals que, amb funda i tot, no superin les dimensions 30x120x80 cm. Amb tot, encara hi ha instruments, com el contrabaix, que superen aquestes mides. Per aquest motiu, l'equip de Change.org demanarà a RENFE que aquests instruments es considerin "equipatge especial" i que es puguin ubicar, per exemple, en el lloc destinat a les cadires de rodes.

> Premis Capital de la Sardana

Els Premis Capital de la Sardana es lliuren anualment i suposen un reconeixement per a aquelles persones, entitats i institucions que han desenvolupat una tasca de difusió i defensa de la sardana.

Aquest any s'han lliurat a Arenys de Munt, que és l'actual Capital de la Sardana. Jordi Fort, pel seu treball d'ensenyament de sardanes als afiliats a l'ONCE; el grup de música Macedònia, pel seu senzill *Ballen*, de temàtica sardanista i el músic, compositor i pedagog musical Francesc Cassú, per la seva aportació a la música per a còbala, són alguns dels guanyadors dels Premis Capital de la Sardana 2013.

També s'ha atorgat el Premi a la Continuitat a la còbala La Principal de la Bisbal pels seus 125 anys i a la còbala Selvatana, pels seus 100 anys.

La comissió Capital de la Sardana és l'encarregada de concedir aquests premis, que valoren els mèrits i els esforços desenvolupats, i que es consensuen entre tots els integrants d'aquest projecte. La comissió està formada per la Federació Sardanista de Catalunya, la Unió de Colles Sardanistes de Catalunya i l'Obra del Ballet Popular.

El març del 2014, Barcelona agafarà el relleu d'Arenys de Munt i serà la propera Capital de la Sardana, coincidint amb el tricentenari del 1714.

> Taula pel dret a decidir

MUSICAT s'ha adherit a la Taula de la Ciutat de Girona pel Dret a Decidir, presidida per Joaquim Nadal. L'exconseller i exalcalde socialista de Girona va convidar a sumar-se al projecte més de 200 entitats, regidors i exregidors, dels quals un 80% han respost positivament a la crida. El llistat d'adhesions es va fer públic en una reunió celebrada el dia 21 d'octubre, en què es va aprovar un manifest molt similar al promogut per l'expresident del Parlament de Catalunya, Joan Rigol, en suport al dret a decidir del poble de Catalunya. Al llistat de les entitats destaquen

associacions de veïns, clubs esportius, col·legis professionals, sindicats, la Universitat de Girona, partits polítics (inclosa Unió Democràtica de Catalunya i el PSC), fundacions diverses i també la patronal FOEG, a diferència del que va fer Foment del Treball a nivell català. Nadal també va diferenciar el pacte gironí del nacional dient que a Girona hi ha hagut més implicació de membres del PSC. No només s'hi ha sumat com a partit sinó que, entre el llistat de regidors i exregidors, hi ha molta presència de càrrecs municipals dels socialistes.

D'esquerra a dreta: Jordi Campos, el president de l'IEC, Joandornèc Ros, i Joaquim Agulló

> Neix un nou instrument: la barítona

La barítona és un nou instrument, de la família de les xeremies de cobla, com el tible i la tenora. És fruit del programa de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) *Disseny d'una xeremia barítona com a complement de la tenora i el tible*, realitzat per un equip liderat per Joaquim Agulló i format per la doctora en física Ana Barjau, els tècnics acústics Jordi Campos, Sergi Solé i Ester Cierco, el tenorista Jaume Vilà i els constructors d'instruments de doble canya Pau Orriols i Alfons Sibila. El programa ha volgut realitzar la proposta que Lamote de Grignon havia fet el 1948, de crear un instrument de vent més baix per completar la família del tible i la tenora, amb el mateix timbre,

però amb més riquesa harmònica que el fiscorn o el contrabaix.

El resultat és la barítona. Té una longitud de 1,087 metres i un pes aproximat de dos quilos. A diferència del tible i la tenora, es toca en posició vertical perquè el tudell, d'uns deu centímetres, està corbat. La barítona està afinada en fa i sona una quarta per sota de la tenora i una octava per sota del tible. De moment només existeix un prototip. L'IEC farà públiques les mides i els detalls de la barítona perquè qualsevol constructor pugui fer l'instrument. Calculen que pot costar uns 4.000 €.

> 4ª edició del circuit estatal Girando Por Salas

El dia 4 d'octubre passat es van fer públics els noms dels 36 grups que ja formen part del GPS4. Els seleccionats faran una gira de quatre concerts, a diferents llocs de tot l'Estat, entre aquest mes de novembre i el març de 2014.

L'objectiu del GPS és recolzar artistes emergents de tots els estils, ja siguin solistes o bandes, organitzant concerts en un circuit format per sales de tot l'Estat, fora de la comunitat autònoma d'origen dels artistes. Els seleccionats també reben una ajuda per a la promoció discogràfica dels seus treballs. La idea és potenciar grups emergents fora del seu àmbit geogràfic i incentivar la professionalització dels músics, a més de fomentar la música en directe com expressió més viva de la música popular, potenciar la indústria discogràfica i donar estabilitat al circuit de sales de música en directe.

El jurat del GPS està format per membres de les associacions que integren la Federación Coordinadora del Circuito de Músicas Populares Girando Por Salas, amb representació de tots els sectors de la indústria musical: ACCES, APM, ARC, ARTE, MUSICAT, PROMUSICAE i UFI, és a dir, sales, mànagers, promotors, músics i discogràfics.

Entre els grups seleccionats hi ha representants de totes les comunitats autònomes i de la majoria d'estils musicals. La votació del públic a través del web del GPS (enguany més de 13.000 vots) atorga un punt suplementari als 20 grups més votats.

Sis bandes o artistes catalans han estat seleccionats per fer el GPS4: Carlos Sadness, Els Catarres, Larumbé, Los Barrankillos, Nyandú, Rafa Pons i The Excitements.

Foto de família dels nominats als Premis ARC 2013

> 52 nominats opten als Premis ARC 2013

Els premis es lliuraran en el decurs d'una gala, presentada per Toni Albà, que tindrà lloc el 16 de desembre al Teatre Principal de Barcelona

El dia 5 de novembre es va presentar a l'antiga fàbrica Damm de Barcelona l'onzena edició dels Premis ARC de la Indústria Musical del Directe. La presentació, que va comptar amb la presència de molts dels nominats, així com d'un bon nombre de representants dels diferents sectors que conformen això que anomenem la indústria del directe, va anar a càrrec del president d'ARC, Jordi Gratacós, i del responsable de l'ICUB de l'Ajuntament de Barcelona, Carles Sala.

Continuant amb la mateixa fórmula de l'any passat, en aquesta edició s'han establert 14 categories de premis. Els que s'atorguen als artistes són les sis categories de millors gires (millor gira de sales, millor gira de teatres i auditoris, millor gira internacional i millor gira de festa major per ajuntaments en les modalitats de versions i tributs, temes propis i grups de ball). Després hi ha sis categories generals a les millors programacions musicals (teatre o auditori, sala de concerts, espai musical i festa major, a més del premi al millor cicle de música o festival). També hi ha un premi per al millor mitjà de comunicació o programa musical. El premi d'artista revelació s'atorga per votació popular a través de La Vanguardia On-Line. Finalment, hi ha un premi especial a la trajectòria, que es farà públic el 16 de desembre a la Gala dels Premis ARC.

La idea és que els nominats i els guanyadors siguin una mostra representativa, contrastada i de qualitat de les millors iniciatives relacionades amb la indústria de la música en directe a Catalunya. Una indús-

tria que, tot i les diferents crisis sofertes, l'any passat va facturar 69.123.583 € (Dada extreta de l'Anuari de la Música 2013).

En aquest sentit, ARC ha tornat a implicar agents, entitats, institucions, empreses i professionals independents del sector de la indústria musical del directe a Catalunya, que han designat els nominats de cada categoria de la què són especialistes, han seleccionat els quatre finalistes i votaran els guanyadors. Hi han participat l'Institut Ramon Llull i el Catalan! Arts de l'ICEC, que han seleccionat les millors gires internacionals de grups catalans; l'Associació de Sales de Concerts de Catalunya (ASACC), que ha col·laborat en les categories de millor programació de sales de concerts i millor programació d'espai musical; i d'altres associacions o professionals que han aportat el seu vot de qualitat en les seves especialitats. MUSICAT col·labora en la votació a les tres categories de millor gira de festa major i millor programació de festa major

La Gala dels Premis ARC es farà el 16 de desembre al Teatre Principal de Barcelona i serà presentada per l'actor Toni Albà. L'espectacle homenatjarà el moviment de l'Ona Laietana, articulat al voltant de la mítica sala Zeleste que enguany fa 40 anys que es va inaugurar. Segons Jordi Gratacós, Zeleste no només va veure néixer i créixer artistes com la-Batiste, Pegasus, La Companyia Elèctrica Dharma, l'Orquestra Mirasol o l'Orquestra Plateria, sinó que va ser una de les primeres oficines de management de Catalunya i també un segell discogràfic.

> MUSICAT torna a la Fira de Mostres de Girona

Durant molts anys els músics van tenir el seu lloc a la Fira de Mostres de Girona, que es celebra pels volts de Sant Narcís, a finals d'octubre. Anys en-re, per Fires, a Girona tothom – i si dic tothom, vull dir tothom – visitava el "Certamen", que és el nom amb què es coneixia popularment aquesta mostra. MUSICAT hi compartia un estand amb una escola de ball de saló. En un costat hi havia una petita pista de ball on es feien demostracions que, per cert, sempre tenien públic, i de l'altre, les parets estaven cobertes amb els pòsters de les orquestres, grups i solistes que hi havien volgut participar. La gent que organitzava les festes majors venien a veure què hi trobaven i els fans de les orquestres i grups s'emportaven tot el material imprès de què disposàvem.

Però amb el temps, es va anar perdent l'interès. La Fira estava cada cop més enfocada al sector de la construcció i de la maquinària agrícola – a banda de Caixes, mútues i enciclopèdies – i el preu de l'estand era realment molt elevat. De manera que, ara fa sis anys, MUSICAT va decidir deixar la Fira de Mostres de Girona i participar en altres esdeveniments més enfocats al sector musical i menys costosos.

Aquest any Fira de Girona ens va oferir tornar-hi amb unes condicions econòmiques més assumibles. És un fet que la Fira de Mostres ha evolucionat i ara és més viva i participativa. Entre altres coses,

s'ha creat un espai d'emprenedoria, amb una petita sala de conferències per fer xerrades i debats i on, per cert, es va fer una presentació del llibre de l'Antoni Mas sobre les cooperatives de músics. També s'ha fet una distribució més racional dels estands i s'ha muntat un petit escenari al centre del recinte, on s'han fet algunes actuacions.

Ens vam deixar convèncer perquè les circumstàncies actuals demanen que unim esforços i la ciutat necessita comptar amb tots els seus actius per assegurar la continuïtat i l'èxit de la Fira de Mostres. El col·lectiu dels músics que representa MUSICAT no hi pot faltar. Així doncs, després de sis anys, hem tornat a tenir un estand a la Fira de Mostres per promocionar la música en viu i difondre les bones pràctiques en la contractació d'actuacions musicals. El mateix personal de l'oficina va assegurar la permanència per torns, amb el reforç d'alguns músics que van decidir venir a promocionar-se directament.

> Suïssa inclou la formació musical en la seva constitució i Catalunya retira les ajudes a les escoles de música

El dia 22 de setembre, un 72,7 % de suïssos van votar a favor d'incloure la música i el cant en la seva constitució. Tots els cantons van dir que sí: l'article constitucional a favor de la promoció de la formació musical va rebre més de 1,55 milions de vots a favor.

Fruit d'una iniciativa sorgida del sector musical, el text estableix que la Confederació i els cantons fomentaran la formació musical, especialment entre els nens i els joves. En cas que els cantons no arribin a harmonitzar l'ensenyament a l'escola, la Confederació intervindrà. La idea és facilitar l'accés a les escoles de música i fomentar el talent musical dels joves.

A partir d'ara, els cantons hauran de definir a nivell nacional les competències que els alumnes hauran

d'adquirir en aquesta especialitat, com ja és el cas per als idiomes o les matemàtiques. Els directors cantonals d'educació pública van assegurar que l'harmonització dels objectius de l'educació obligatòria estarà llesta per al 2014. Una llei federal determinarà els procediments per a l'aplicació d'aquesta envejable iniciativa.

Aquesta notícia contrasta de manera ben trista amb una altra publicada recentment, segons la qual el Govern suprimirà les ajudes a les escoles de música de Catalunya. El departament d'Ensenyament té previst retirar en els pressupostos del 2014 les subvencions que actualment reben les 160 escoles de música municipals que hi ha a Catalunya, on estudien uns 35.000 alumnes.

Per Lluïsa Massó

MARC MAS, coautor de la partitura del musical *IsaVel*.

És compositor, director musical, pianista i professor. Va estudiar harmonia, composició i instrumentació amb els professors Lluís Vergés, Joan Albert Amargós i Enric Palomar. Accèssit al Concurs de Sardanes de Mollet del Vallès (2002) i finalista al I Concurs de Composició de Sardanes de Sant Gregori (2006), al VII Premi de Composició de Sardanes Conrad Saló (2010) i al 27è Premi Musical de Composició Sardanista Manel Saderra i Puigferrer (2011).

És l'arranjador musical de la Principal de la Bisbal des de l'any 1996 i puntualment d'altres formacions de prestigi. A més, és llicenciat en Filologia Hispànica i Filologia Catalana i graduat en Comunicació Cultural per la Universitat de Girona.

És coautor, amb l'Antoni Mas, de la música de l'obra *IsaVel*, un musical en dos actes basat en la vida i la lluita de la republicana sindicalista Isabel Vila (1843-1886).

- Quants temes hi ha en el musical *IsaVel*?

Hi ha 14 temes principals, dels quals 10 estan editats en un disc que es ven en els teatres on es representa l'obra, i 10 temes menors. Això representa dues hores senceres de música. A més a més hi ha tota la música incidental.

- Com us va repartir la feina amb l'Antoni Mas?

Primer de tot, el director Kim Planella va adaptar el text de l'Antoni Strubell. Després el meu pare va començar a musicar els temes. Com que n'hi havia molts i el temps era limitat, ens vam partir la feina. Jo vaig fer cinc temes i ell va fer la resta. A part d'això, jo em vaig encarregar de tota la composició.

Ha sigut complicat musicar una obra de teatre?

Normalment la mètrica poètica no lliga amb la mètrica musical. La mètrica poètica es basa en el número de versos, mentre que la mètrica musical es regeix pels accents. A mi se'm va ocórrer agafar la lletra i adaptar-la a

la mètrica musical, intentant respectar-la al màxim. Tot i que es van haver de canviar algunes coses, el director no m'hi va posar cap obstacle. De cara a meloditzar-ho, no hi ha cap mètode establert: ho escoltes, t'ho imagines i surt... En fi, això ja ho dirà el públic. Jo vaig intentar adaptar la melodia al text, utilitzant els acords adequats per expressar els diferents estats d'ànim - segons quins jocs melòdics s'adapten més a unes situacions que a d'altres-. Però el gruix de la feina va ser la composició, el que es coneix com "arranjaments". Una cosa és fer la melodia, l'estructura bàsica, i una altra cosa és fer la composició, és a dir, muntar tot el mecanisme perquè soni.

M'estàs dient que el compositor no és el que crea la melodia, el que té la idea?

Un compositor crea una idea i després fa la composició. En el cas d'IsaVel, el meu pare va musicar el text i jo vaig fer la composició, el que vulgarment es coneix com "arranjament". Un compositor de música clàssica, posem per cas, ho fa tot de cop, no compona per estrats: quan imagina una música, ja ho escolta tot dins del seu cap. Després només ha de destriar-ho.

Quan, pel que sigui, algú que vol fer cançons, no sap música, es separen les feines: primer hi ha el que escriu la lletra i el que adapta aquesta lletra a una melodia, que en principi són la mateixa persona. Però això sol no sona, cal com a mínim algú que acompanyi amb el piano. La composició o la instrumentació és el que fa que aquella idea o melodia soni. Per exemple, en Serrat fa les cançons i en Miralles els arranjaments, la composició que s'entrega perquè sigui tocada. Això sí, el que té els drets, el que cobra, és l'autor. L'arranjador és l'equivalent del negre en literatura.

Com es decideix la instrumentació?

Les característiques de l'obra ja demanen una certa instrumentació. En principi, en una obra situada al segle XIX no hi posaràs guitarres elèctriques. En aquest cas semblava lògic agafar una estructura bastant clàssica: corda, fusta i metall. El metall és necessari perquè hi ha moltes escenes de guerra. La fusta li dóna un altre color (flautes, clarinets, etc.). Tampoc ho podíem fer tot amb corda perquè s'haurien necessitat cinquanta músics. Vam decidir fer un quintet de corda i que el doblés amb els teclats l'Ultano Gómez, que s'ha emportat tota la feina forta

de la interpretació. També hem procurat fer partitures senzilles, preveient que podrien venir músics substituïts en algunes representacions. La cosa està com està i tothom s'ha de combinar les feines com pot. La partitura és senzilla, tot i que tocar-la bé és difícil.

Tu a l'obra toques el piano?

Sí. Els moments de piano també han sigut una solució. Un minut de piano representa un minut menys d'escriure per quinze músics, que és molta feina. A part aconsegueixes un efecte de contrast, per no cansar tota l'estona amb la sonoritat de tots els músics tocant. D'altra banda, hi havia cançons molt llargues i fent una passada amb el piano i una altra amb l'orquestra aconsegueixes que no resulti tan repetitiu. A més, és un truc que et pot estalviar una tarda de feina.

Quants músics hi ha a escena?

Quinze: tres metalls, quatre fustes, cinc cordes, teclats, un percussionista i jo al piano. I l'Antoni Mas que dirigeix.

El teatre deu haver de reunir certes condicions per poder encabir l'obra?

Sí, però a Sant Feliu de Guíxols no es reunien les condicions i també hi vam cabre, tot i que va ser complicat. Si no, sempre queda la solució de treure les primeres fileres de cadires.

Quant de temps heu esmerçat en el procés de creació?

No t'ho podria dir exactament. Jo m'hi vaig posar al gener, al febrer vaig posar la directa i al maig ja estava tot fet. Els actors anaven assajant a mida que els anava donant les partitures. Amb el poc temps de què disposàvem ens semblava que seria impossible acabar-ho. Es va arribar a fer perquè a vegades passen miracles... i també a base de no dormir. A més, jo ja tenia altres feines compromeses que no podia deixar de fer. Durant aquests mesos, anava escrivint fins que queia i quan m'aixecava m'hi tornava a posar.

Com ha condicionat la teva feina el fet que es tractés d'un musical?

El que té d'especial fer un musical és que és una qüestió més cronometrada. A vegades no pots encabir una frase, tens més acotacions, menys lli-

bertat. És un exercici que ja m'agrada. La llàstima va ser el poc temps de què vaig disposar, que em va obligar a fer la feina contra rellotge. Per poder-ho disfrutar hagués necessitat un any i ho vaig fer en tres mesos.

Estàs satisfet del resultat?

Jo, si no estic satisfet d'una cosa, no la presento. I si una cosa no sé si la puc fer o crec que no me'n sentiré satisfet ja dic que no. La meua única finalitat quan treballa és sentir-me'n satisfet, és a dir saber que he fet tot el que he pogut.

El fet que l'obra es representi amb música en directe és una dificultat afegida?

Si, perquè compenetrar cantants i orquestra no és fàcil. És una cosa que demana temps i nosaltres no en teníem perquè hi havia una data d'estrena molt propera. Els actors estaven acostumats a assajar sense músics i quan va ser l'hora de fer l'adaptació, va costar. Un músic pot seguir un cantant, però quinze músics no poden. Encara que això va ser feina del meu pare.

Una de les poques crítiques negatives que ha tingut l'obra és que és un pèl massa llarga

La primera part és molt densa, a la segona hi ha menys música cantada perquè el temps se'ns va tirar a sobre. Però això també ajuda a que sigui més contrastat i l'espectador pot "descansar" de la música i estar més per l'argument. L'obra és llarga perquè els temes són llargs. El text és molt dens: hi ha molta temàtica en cada cançó.

Ara ja està acabat?

Per part meua, sí. Tot i que sé que s'han anat fent canvis

Des d'un punt de vista general, com és avui la feina de l'arranjador?

La figura de l'arranjador ha quedat reservada a la música més culta. Avui en dia es fa molta música intrascendent i, en molts casos, s'ha substituït la figura de l'arranjador per la del productor, que és un senyor que hi entén molt d'aparells i que pot saber música o no saber-ne. La música popular que es fa avui en dia és més bàsica i més despullada que mai. Sovint n'hi ha prou amb donar-li uns quants efectes a l'estudi. D'altra banda aquesta música està més pensada per ser escoltada en cd o a la xarxa que en directe. L'arranjador, en canvi, és molt especialitzat i està reservat a un nivell alt. Per exemple, hi ha orquestres que et demanen arranjaments perquè es veuen obligades a fer una feina ben feta i volen que soni bé.

En general, avui l'arranjador sol versionar coses que ja estan fetes – d'aquí li ve el nom – Canvia temps, ritmes, complica, fa un tema ballable, etc. Fa una feina d'adaptació. Si vols agafar un tema de jazz pensat per trio i el vols fer per big band, et cal un arranjador. Ara, de feines com aquestes, n'hi ha poques. L'Amargós potser sí que fa de compositor i prou. Però la majoria ens dediquem a la docència i a altres coses.

Com veus la situació dels músics actualment?

Estem passant una crisi que afecta tothom, músics i no músics. Però a vegades les crisis deixen les coses al seu lloc. Estem en un impasse - si és que els passos s'acaben mai perquè tot és un continu - però jo veig un futur en què la música en directe acabarà sent un producte absolutament de luxe i només la gent que tingui el nivell per ser-hi es guanyarà la vida.

“La mateixa tecnologia que permet a molta gent treure un disc és la que permet que te'l puguis baixar sense pagar.”

Tan malament ho veus?

Doncs si. Abans el músic feia moltes funcions que ara fa la tecnologia. Ara els músics només són necessaris en un escenari, tocant en directe per a unes persones que han volgut pagar el preu de l'entrada. Jo crec que cada vegada hi haurà menys músics i els que quedin es guanyaran bé la vida. Els músics faran música molt concreta i específica per aquells que se la vulguin o puguin pagar.

La tecnologia també té a veure amb el fet que no es venguin discos?

Ningú es pot queixar de no vendre discos: la mateixa tecnologia que permet a molta gent treure un disc és la que permet que te'l puguis baixar sense pagar.

Un disc està pensat perquè sigui disc i no perquè soni igual que el directe. Abans es feien directes per poder vendre discos. És el món al revés! Al principi es feien discos perquè la gent anés als directes, que és el que està tornant a passar. Per això a molts no els sap greu que la gent es baixi la seva música per internet, perquè el que interessa és que la gent vagi als directes, que és el que té sentit.

La música de veritat és la que es fa en directe. No és que el directe salvi el mercat musical: el directe és el mercat musical. La resta és una “collonada”, a partir del moment que qualsevol pot enregistrar un disc. A nivell de músics – que no a nivell d'artistes - un disc és potencialment una trampa. El mitjà natural del músic és el directe. A nivell musical, un disc no té cap sentit. Tota la música clàssica està editada, però ningú diu “com que ja tinc el disc, no vaig al concert”. La música clàssica o el jazz només tenen sentit en directe, per això encara es fan concerts. No és el cas de la música popular, que sovint està

molt cuinada a l'estudi i pensada per ser escoltada en disc. Els directes de molts d'aquests grups tenen poc a veure amb els seus enregistraments.

Una altra cosa que ha facilitat la tecnologia és la proliferació de “músics” que pugen a l'escenari però no toquen. A mi més igual que toquin o no, si a la gent ja li agrada. El que m'emprenya és que ho facin veure.

Però això potser té a veure amb la poca educació musical del públic

Sí, però això és igual: tu has de respondre a un mercat, sigui el que sigui. Clar que la gent hauria de tenir més educació en general, ja m'agradaria! La música sempre ha estat el germà petit de les matèries artístiques. Durant molts anys s'han donat subvencions per editar discos. Qui ho decidia això? Si sobraven calers, per què no es destinaven a educar musicalment la mainada. Sí que és important donar suport als creadors, però qui decideix a quins creadors s'ajuda? Al final el criteri musical és el que menys influeix i les decisions les prenen uns caps pensants que potser no saben ni música. Es dóna més importància a la idea que al treball i la gent es deixa influenciar pels crítics. Perquè no es deixa que la gent decideixi el que li agrada i el que no? El que s'hauria de fer és formar el públic perquè tingui sentit crític.

Doncs no sembla que la cosa vagi per aquí...

No: el negoci està en mans del productor i del crític. L'artista, el creador, està desarmat

“El negoci està en mans del productor i del crític. L'artista, el creador, està desarmat.”

ISA *VEL* EL MUSICAL

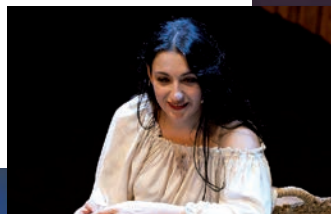
UNA DONA, UN PAÍS, UNA LLUITA

IsaVel, un musical centrat a les Gavarres

> Què és *IsaVel*?

IsaVel és un musical que reivindica la figura d'Isabel Vila, una dona autodidacta, lluitadora i avançada al seu temps, nascuda a Calonge (Baix Empordà) a mitjans del segle XIX. Ella va ser protagonista d'un període fosc i oblidat de la història: la lluita dels tapers lligada al moviment obrer del segle XIX. Considerada la primera sindicalista catalana, va arribar a dirigir el sindicat de Llagostera, un dels centres de la indústria surera de l'època, i va aconseguir reduir la jornada laboral dels nens, de dotze a cinc hores. També va protagonitzar accions heroïques, com a infermera improvisada, durant l'episodi de la insurrecció popular del Foc de la Bisbal.

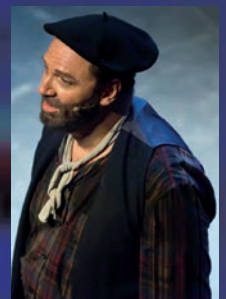
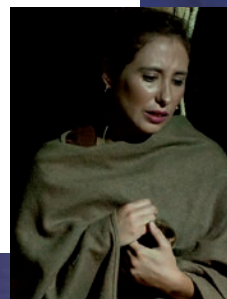

El 1874 es va haver d'exiliar a Carcassona, on es va formar com a mestre. Uns anys després va tornar a Catalunya per dedicar-se a l'ensenyament i va fundar un col·legi a Barcelona. Una història amb tots els ingredients per fer-ne un bon musical.

El memorialista Francesc Ferrer va escriure una biografia d'Isabel Vila que va arribar a les mans de l'escriptor Antoni Strubell, el qual, commogut per la força de la història d'aquesta dona, la va plasmar en una obra de teatre publicada el 2005 i titulada *Isabel cinc hores*. Però l'obra no es va arribar a representar mai. No va ser fins a la tardor de 2012 que Strubell, que no havia abandonat la idea, va pensar en fer-ne un musical. Va recuperar el text i el va anar a presentar al director teatral Kim Planella, que va llegir el guió i va acceptar fer-se càrrec de la direcció artística i l'adaptació del text. Després va contactar amb l'autor de les partitures ja existents per a l'obra original, l'Antoni Mas, per embarcar-lo en el projecte de compondre la música de l'obra sencera. Aquest va acceptar l'encàrrec a condició de fer-ho conjuntament amb el seu fill, en Marc Mas, que ha fet tots els arranjaments i ha compost una bona part de les partitures. Un cop la decisió presa, el procés de creació i assajos ha durat un any.

L'obra, que consta de dos actes, té una durada de més de tres hores amb intermedi.

► Els actors

Fins a vint-i-quatre actors intervenen en l'obra, alguns dels quals interpreten més d'un personatge.

Isabel Vilà interpreta el paper de la protagonista. És una actriu dramàtica i de teatre musical. Cantant, escriptora i professora de cant i art dramàtic. Entre els seus treballs més recents destaquen el paper protagonista del musical *La Dama del Ritz*, un dels papers protagonistes d'*El Cor al Teatre*, *Cabaret* i el paper de *Black Rose* a *The Mist*.

Carlos Gramaje és Pere Caimó, l'alcalde republicà de Sant Feliu de Guíxols que va participar en l'aixecament dels republicans federals conegut com el Foc de la Bisbal. Gramaje ha sigut l'actor protagonista de musicals com *Mar i Cel*, *Flor de Nit*, *Poe*, *Els Pirates*, *Boscós Endins* i *Aloma*. Va començar en el teatre musical el 1988 donant vida al personatge de Saïd en l'espectacle *Mar i Cel* de Dagoll Dagom, que va tornar a interpretar en la nova versió estrenada el 2004.

Tots dos estan acompanyats per un repartiment d'actors cantants entre els que destaquen **Marta Prieto** (*Mist* d'Aula d'Art Teatre), **Jordi Gràcia** (*Cuéntame*), **Carles Casanovas** (del grup d'havaneres Port-Bo), **Ulises Ordúñez**, **Llorenç Fernández** (La Chatta), **Indira Ferrer-Morató**, **Susanna del Saz**, **Karl Svensson**, **Agustí Agell**, **Francesc Sáez-Cervantes**, **Judith Hierro** o **Victor Petit**, entre d'altres.

IsaVel, un musical centrat a les Gavarres

> La música

IsaVel és una obra que pretén emocionar recuperant la memòria històrica d'unes persones i d'uns fets dels que es desprenen idees i valors intemporals. La música en directe és, de manera indiscutible, la millor manera de vehicular-los.

Antoni i Marc Mas són els autors de la partitura, que està pensada per a una formació de quinze músics propis d'una orquestra simfònica, en fusió amb alguns episodis musicals realitzats per instruments tradicionals com, per exemple, la tenora.

L'obra compta amb la valuosa col·laboració de la GIOrquestra, del pianista i compositor Ultano Gómez, que es fa càrrec dels teclats, i del co-autor de la partitura, Marc Mas, al piano, entre d'altres. L'altre autor, l'Antoni Mas, els dirigeix.

► L'escenografia

L'escenografia és un apartat important en un musical. En aquest cas es va confiar a Núria Sanz, que ha ideat una plataforma rectangular amb una mobilitat vertical de més de 80° d'inclinació que permet crear espais diferents, facilita els canvis de decorat i dona la possibilitat de treballar amb dues alçades. Tota l'estructura gira 360°.

Per la realització dels decorats, s'ha comptat amb la col·laboració de l'artista empordanès Carles Pagès, que també ha tingut cura del disseny d'util·leria i ambientació històrica.

► Finançament

IsaVel s'ha finançat en bona part mitjançant una campanya de micromecenatge, a través de la plataforma Totsuma. També ha rebut el suport logístic i moral de moltes associacions i entitats de tot tipus, com ara els sindicats UGT i CCOO, l'Associació Gironina d'Empresàries, el Teatre Jardí de Figueres, el Consorci de les Gavarres, el Museu del Suro, les organitzacions sureres AECOR i RETECOR, l'Institut Català del Suro, la Revista de les Gavarres i els ajuntaments de Girona, Llagostera i Vidreres, entre d'altres.

IsaVel, un musical centrat a les Gavarres

> Representacions

El musical *IsaVel* es va estrenar el dia 4 d'octubre al Teatre Jardí de Figueres. Se'n van fer dues representacions a les que van assistir 1.600 persones. El dia de l'estrena el públic va aplaudir dempeus durant dotze minuts. Després, el dia de Tots Sants, l'obra es va representar al Teatre Auditori de la Porta Ferrada de Sant Feliu de Guíxols amb les entrades exhaurides. A més de l'excel·lent acollida per part del públic, l'obra ha obtingut molt bones crítiques als mitjans.

La propera representació serà els dies 25 i 26 de gener al Teatre Municipal de Girona. Les entrades ja són a la venda a la Llibreria Les Voltes de Girona i al web www.isavel.cat. Després continuen la gira a Palafrugell (Teatre Municipal, 7 i 8 de febrer), Vic (Teatre L'Atlàntida, 15 de febrer), Terrassa (Teatre Centre Cultural, 8 de març), Sabadell (Teatre de la Faràndula, 23 de març), per fer el salt a Barcelona a mes de maig (teatre per confirmar).

HAN DONAT LA NOTA.

> La Principal de La Bisbal

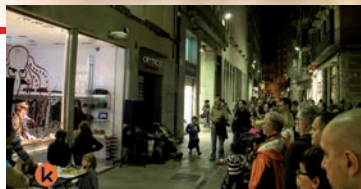
Aquest any va ser l'encarregada de fer el pregó que va donar el tret de sortida a les Fires de Sant Narcís de Girona. Va ser un pregó diferent, que va combinar música i parlament. Els músics, distribuïts estratègicament en diferents balcons de la Plaça del Vi, plena a vessar, van fer una mena de rotllana estereofònica, que evocava una gran sardana. El director, Francesc Cassú, des del balcó de l'Ajuntament, va llegir un text autobiogràfic amb què va anar introduint les cinc sardanes emblemàtiques que la cobla va interpretar: *Girona aimada*, de Vicenç Bou, *De nit al pont de Sant Agustí*, del mateix Cassú, *El pou de la Roca*, de Josep Viader, *Girona m'enamora*, de Ricard Viladesau i la traca final del pregó, *La Santa Espina*.

Foto: Fina Espinalt

> Pulpopop

És un habitual d'aquesta secció. El dissabte 2 de novembre va fer un concert a l'aparador d'una cèntrica botiga de roba de Girona, per demostrar que la música és possible en altres espais i, de passada, potenciar el comerç proper. Va aprofitar l'ocasió per presentar un videoclip del disc *Gr Pop*, realitzat pel fotògraf Jordi Renart, que s'acompanya d'una audioguia de Girona, una aplicació que permet descarregar-se les 18 cançons del disc durant el recorregut que l'usuari es marqui per la ciutat. Es va convidar a ratafia i coca i la banda va signar exemplars del disc.

> Antoni Mas

És el nou president de la Fundació Ernest Morató, constituïda a Palafrugell el 1994 amb l'objectiu d'impulsar la investigació de les havaneres i documentar la seva història des dels orígens. La Fundació compta amb un fons documental de 1500 partitures i documents i 5850 peces musicals enregistrades, a més de fotografies, cartells, programes i altres publicacions. Antoni Mas és músic i compositor i entre els seus treballs destaquen algunes havaneres de gran èxit popular. Va ser l'inductor de la creació, l'any 2002, de l'Associació Cultural Dos Per Quatre - integrada en el Grup MUSI-CAT - que té concedida l'exempció d'IVA per facturar les actuacions de música popular i tradicional catalana, com les havaneres i cançons de taverna.

> Agustí Fernández

El mes d'octubre passat va rebre el Premi Nacional de Cultura, atorgat pel Consell Nacional de la Cultura i de les Arts de la Generalitat de Catalunya. Agustí Fernández (Palma de Mallorca, 1954) és pianista de jazz, professor i concertista arreu del món. També ha participat en projectes d'altres disciplines com la dansa, el teatre, la moda i les arts visuals. Amb el CD *El laberint de la memòria* va recórrer en gira Estats Units durant el 2011. Se'l reconeix per ser un músic singular, d'una qualitat, virtuosisme i versatilitat que avala la seva projecció internacional en els àmbits de la improvisació i el jazz. El 2010 també va rebre el Premi Ciutat de Barcelona.

> Maite Mer

És la impulsora de la primera cobla formada únicament per dones, la Cobla Pubilla Gironina, que es va presentar oficialment amb un concert el passat mes de setembre. La cobla està formada per onze dones, d'entre 20 i 30 anys, majoritàriament de les comarques gironines, algunes de les quals ja formen part d'altres cobles, orquestres o grups musicals. Maite Mer és soprano i presidenta de l'Associació d'Amics de l'Òpera de Girona. La idea de fer una cobla de dones va sorgir d'un concert líric que van fer el dia de la dona treballadora, on es barrejava el vessant líric amb la cobla. Arran d'aquest concert, van rebre propostes per tornar a actuar en altres esdeveniments. Les integrants del grup van decidir fer el pas i obrir les portes a aquelles dones que hi estiguessin interessades. Van rebre moltes sol·licituds i ara ja compten fins i tot amb substitutes.

> La GIOrquestra

Va escalant posicions. El 13 d'octubre, va acompanyar el prestigiós violoncel·lista Lluís Claret en el primer concert que aquest reconegut solista oferiria a l'Auditori de Girona. Al costat de la GIO Simfònica, dirigida per Marcel Sabaté, va interpretar el concert per a violoncel i orquestra N°1 en Do Major de Haydn. A més d'obres de Schubert i Bruch, *L'Idil·li de Siegfried*, com a homenatge a Wagner en el seu bicentenari, va completar aquest remarcable concert. Malgrat totes les dificultats – que en aquests moments no són poques – de tirar endavant el projecte de dotar les comarques gironines d'una orquestra simfònica pròpia, la GIO segueix recollint èxits i oferint "música en majúscules", a més de demostrar que és possible crear, amb músics autòctons, una orquestra que jugui a primera divisió.

> Tortellinis

Aquest jove grup de rock ha estat el guanyador de la cinquena edició del concurs Party Tura de les Festes del Tura, que premia grups d'Olot i comarca. El premi és un concert remunerat a la plaça Major pel Tura de l'any vinent. Tortellinis són en Ferran Reig (piano i veus), Martí Ollé (guitarra i veus), Martí Reig (bateria), Nil Gallego (veu principal i guitarra) i Pau Caparrós (baix elèctric). Tots són de la Garrotxa, tenen entre 13 i 15 anys i ja han fet més de quaranta concerts.

> Pep Poblet

És un dels músics de l'orquestra del programa de tve "Uno de los nuestros". Es tracta d'un nou format de *talent show* amb música en directe, en què una orquestra, Los Nuestrós, busca vocalista i vol trobar el millor del país. Els candidats s'han d'enfrontar amb els 14 músics de la banda, d'aspecte més aviat mafiosos i amb un repertori extensíssim, perquè són ells els que els valoren, els voten i els expulsen. I no sempre són amables. El guanyador serà el cantant i líder de l'orquestra i a més s'emportarà 25.000 €. El presentador és Carlos Latre i el jurat – que també n'hi ha un – està format per Roser, Maria del Monte i Javier Gurruchaga. Pep Poblet és el saxofonista i clarinetista de la banda. Segons diu, el que més valora en un vocalista, a més de que canti bé, és que connecti amb el públic. Ell també connecta, perquè porta més de 4.000 concerts a les espatlles.

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES.

> Dosmésun Arjau

És el treball discogràfic que representa l'evolució del grup d'havaneres Arjau, ara que gairebé arriba a la seva majoria d'edat. És el seu tercer disc i la consolidació de la formació de tercet, iniciada el 2012: tres veus i una guitarra, la formació clàssica de Palafrugell. Un recorregut per les noves creacions i ritmes del cant de taverna, que també inclou algunes havaneres antigues recuperades, que ens transporten a l'origen de tot plegat.

> Viu la festa major La Principal de La Bisbal

Aquest CD vol descriure les característiques bàsiques de les festes majors de casa nostra: Cercaviles, repic de campanes, gegants i capgrossos, l'ofici solemne, el cafè-concert, els castellers, el concert líric a l'envelat, el ball de nit i el castell de focs final. Actes profans i religiosos, músiques i tradicions, un punt de trobada per afirmar la nostra existència a partir d'uns referents simbòlics compartits. Tot plegat, coincidint amb el 125è aniversari de La Principal de la Bisbal.

> A contracorrent Neus Mar

Neus Mar es va introduir en el món de l'havanera de la mà de Càstor Pérez l'any 2006. Des d'aleshores s'ha fet un lloc en un món tradicionalment de veus masculines, aportant al gènere una visió diferent sense trair-ne l'essència. En aquest treball ens presenta un repertori format per música cubana, boleros i havaneres clàssiques, en català i castellà. L'acompanyen Emilio Sánchez (guitarra), Pep Rius (contrabaix), Toni Gadea (percussió), Florenci Trullàs (violí), Sònia Zurriaga (acordió) i Ivó Oller (trompeta).

> Hannibal Anímic

És el cinquè disc del grup i es va presentar al MMVV. El grup l'ha definit com un àlbum "ple de cants de guerra brutals en què els ossos dels cadàvers són l'única arma, un disc de calaveres, de serps, i també de mantes i oracions". Ritmes contundents i electrònics que van des de la música industrial fins al dream pop. La marxa del bateria Roger Palacín ha determinat el canvi principal: la cantant i lletrista, Louise Sansom, s'encarrega ara de les percussions. Atmosferes denses, melodies tenebroses i lletres descarnades com l'elefant que il·lustra la caràtula.

> Un nou sentit Damià Olivella

Tres anys després del seu anterior llarg **Ara** (2009), cantat íntegrament en català, el manresà ens presenta un nou àlbum, més personal i ric en sonoritats, amb deu cançons que s'posen un viatge per deu estats d'ànim diferents, però amb una única essència i direcció: parlar-nos del "nou sentit" que està prenent el món. Treball eclèctic, amb noves sonoritats i diverses influències que van des de la música hindú al folk passant per la música africana, en què el soul és la màxima referència.

> Gas al matalàs / La Montecarlo

“La Monte” és una formació de cinc components enfocada a la música de ball, tot i que també ofereixen un concert de música catalana. Fan temes propis i versions, sempre en rigròs directe. L’any que ve compliran 30 anys dalt dels escenaris (el grup el va fundar en Josep Rexach l’any 1984) i des d’aleshores no han parat de recórrer tots els racons del país. L’any 2011 van rebre el premi ARC al millor grup de festa major de Catalunya. Les dotze cançons d’aquest disc són una mostra del seu directe, que és garantia d’èxit a qualsevol envelat de festa major.

> Blue Moon / Blue Moon

Aquest grup de música olotí ha editat el seu segon treball amb temes del seu extens repertori i amb uns ritmes actualitzats. Blue Moon té un llarg recorregut com a grup de ball, ja que des de fa més de deu anys actua en el circuit de sales de ball de tota la província. Els seus components, Josep Barris, Mireia Rigat i Pere Guillaumes són tres músics amb una dilatada experiència musical sobre els escenaris i amb aquest disc esperen complaure els amants de la música de ball de saló.

> Wake up / Saca Pi

És l’últim treball d’aquesta cantant barcelonina de 27 anys, que en molt poc temps ha passat de ser una jove promesa a convertir-se en una de les millors veus joves del país. Alguns crítics musicals ja l’han batejat com la princesa del soul espanyol. El 2011 va publicar, amb el productor brasiler Erico Moreira, el seu primer disc, *Burning*, on fusiona rythm&blues i soul amb harmonies brasileres. Aquest disc li ha servit de base pel nou treball, en què ha regravat alguns dels temes de *Burning* i n’ha afegit de nous, amb un so renovat, actualitzat i enriquit.

> Sancta Sanctorum / LGP

Sancta Sanctorum és el primer treball en català de LGP, Los Guardians del Pont, una banda formada per dos ex Sangtraït - Quim Mandado i Martín Rodríguez - i el fundador de Terratrèmol, Joan Cardoner. Després d’un primer disc en castellà, *Rockferatu*, la banda, que aposta decididament pel heavy, ha canviat d’idioma i de cantant. Mandado és ara la nova veu – i el baix - de la banda; Cardoner concentra tota la seva energia en la guitarra i Martín Rodríguez segueix a la bateria. Tot i no renunciar al bagatge de Sangtraït, LGP té una personalitat pròpia i no hi guarda massa punts de contacte.

> 100 anys - El concert del centenari / Selvatana

Per celebrar els cent anys d’història, l’Orquestra Selvatana ha publicat dos cd’s. El primer recull el concert del centenari. També han publicat un especial llibre-cd, amb què han volgut fer un recorregut històric i musical per aquests cent anys d’història, a més d’incloure dotze gravacions de les diferents èpoques de l’orquestra.

LA NOTA DEL SOCI.

Ens agradaria que el butlletí La Nota també servís per fer d'altaveu de les vostres opinions, preocupacions o propostes, relacionades amb el món de la música. Podeu enviar-nos els vostres textos (màxim 500 paraules) a info@musicat.cat.

> Decepció a Cap Roig

Neus Mar

L'empresa Clippers, encarregada de l'organització de Cap Roig, em va contractar juntament amb els músics que m'acompanyen, per actuar el 14 d'agost com a artista local al prestigiós Festival de Cap Roig, juntament amb Blau-mut i Gossos. Segons el contracte i les converses amb l'organització actuaríem de les 22h a les 22'15h.

Amb menys de 48 hores em comuniquen a través d'un whatsapp que la nostra actuació serà a les 21'30h. Em poso en contacte directe amb el director i li manifesto la meva disconformitat ja que el concert està anunciat a les 22h i per tant el públic no n'estarà assabentat. Em respon dient que és una nit amb tres formacions, que és complicat, que és una gran oportunitat per mi, que quedaré encantada i que confii en l'organització, i així ho vaig fer. Quan vam sortir a actuar les grades eren pràcticament buides.

Vull que quedi clar que, tan jo com els músics que m'acompanyen, estem molt dolguts i decebuts pel tracte que vam rebre per part de la direcció i organització del Festival, pel poc respecte i interès que hi van posar i que crec que tot músic es mereix, sigui internacional o local. Informant del canvi d'horari a les persones assistents quan entraven al recinte i posant la falca que anuncia l'inici del concert n'hi hauria hagut prou. Ens hem sentit menyspreats tot i saber que no tenim la "categoria" a la que ells estan acostumats. Esperem que si tornen a apostar per un artista o grup local els tractin com es mereixen.

<http://totmusicat.cat/ple-absolut-de-blaumut-i-gossos-al-festival-de-cap-roig>

LA NOTA TRISTA.

> **Josep Fortuny** (Barcelona, 1952)

Va morir a Barcelona el 30 de setembre passat, a l'edat de 61 anys. Era el germà gran dels Fortuny i va ser un dels fundadors de la Companyia Elèctrica Dharma, que va néixer el 1964 amb la unió dels tres germans Fortuny: Josep, Joan i Esteve (mort el 1986), a més de Carles Vidal i Jordi Soley. Era l'ideòleg del grup i també veu i bateria. També era l'autor de les lletres de les cançons i dels diferents textos que apareixien en els discos. La seva última aparició dalt de l'escenari fou en el Concert per la Llibertat del Camp Nou, el 29 de juny proppassat.

> **Uri Caballero** (Barcelona, 1979)

Va morir sobtadament a casa seva el 10 de juliol passat, a l'edat de 34 anys. Era el guitarrista del grup de rock'n'roll Els Surfing Sirls, format per ell mateix, el seu germà Guillem, encarregat del teclat i els cors, Martí Sales (veu i guitarra) i Xavi Garcia (bateria). Havia publicat dos treballs amb Els Surfing Sirls: "Eix Transversal" (2010) i "Romaní, semen i sang" (2011). El grup acabava de grabar el tercer i últim disc titulat "Música de Consum", que s'ha publicat recentment. El disc es va gravar a la primavera entre el Montseny i Guissona i està format per 12 noves cançons. El grup ja ha anunciat la seva desaparició arran de la mort del guitarrista.

Grup Saballs Gestió

Assessoria:

laboral
comptable
fiscal

Administrador de finques

Allianz

Mediador exclusiu d'assegurances

D.G.S. C109B17424235

Sant Feliu de Guixols
Placeta Sant Joan, 23
17220 St. Feliu de Guixols
Tel.Fax 972 328 667
stfeliu@saballsgestio.com

La Bisbal d'Empordà
c/ Vinyoles, 1
17100 La Bisbal d'Empordà
Tel.Fax 972 642 355
labisbal@saballsgestio.com

Salt
c/ Esteve Vila, 1
17190 Salt
Tel.Fax 972 231 345
salt@saballsgestio.com

Santa Coloma de Farners
Passatge Sant Salvador 10 bis.
(FINQUES FARNERS)
17430 Santa Coloma de Farners
Tel.972 868 115
Fax 972 842 863
stacoloma@saballsgestio.com
stihlan@saballsgestio.com

L'Escala
c/ Maranges, 2
17130 L'Escala
Tel. 972 773 143
Fax 972 773 239
saballs.gestioal@gallianzmed.es

Antoni Mas

UNA EINA ÚTIL

► El propassat 12 de setembre es va presentar, al Mercat de Música Viva de Vic, el tractat "Cooperatives de Músics. Un nou model de gestió". L'edició catalana es va fer per iniciativa de MusiCat, amb la col·laboració de la Delegació de Cultura de la Generalitat, la Diputació de Girona i la Societat d'Artistes d'Espanya (AiE). Pel que fa a l'edició espanyola, va córrer totalment a càrrec d'AiE. L'interès d'aquestes entitats, i la meua mateixa intenció com autor del tractat, consisteix en dotar els músics d'una eina que els permeti utilitzar òptimament els serveis que ofereix MusiCat. Cal tenir present que la bona utilització d'aquests serveis permet als músics treballar a cobert de qualsevol responsabilitat laboral i fiscal, en les millors condicions econòmiques, i, a la vegada, recuperar l'IVA suportat en les despeses de caràcter professional.

La tradicional inhibició dels músics i els artistes per totes les qüestions de caràcter administratiu, fa que sovint realitzem les nostres actuacions despreocupadament, amb tots els riscos que això comporta. I quan pretenem fer-ho bé, moltes vegades passem per alt alguns detalls que podrien disminuir considerablement els costos de les factures que emetem. Hem de recordar que quan se'ns contracta a través d'una relació laboral (quan no hi ha factura), qualsevol responsabilitat que es pogués derivar d'una mala gestió recauria en la persona o entitat que ens contracta. Contràriament, en la relació de prestació de serveis (quan ens demanen factura) aquestes responsabilitats recauen en la persona o entitat que emet la factura. D'aquí la importància de ser escrupolosos en la gestió, tant pel que fa a la nostra seguretat jurídica com pel que pot afectar a la nostra butxaca.

Per això us recomano que feu l'esforç de llegir el manual del que parlem. Estic d'acord que es tracta d'un text força tècnic, tot i que s'ha procu-

rat utilitzar un llenguatge entenedor, però val la pena que hi perdeu una estona ja que el profit que en podreu treure s'ho val. També seria bo que el guardéssiu com a llibre de consulta per aclarir qualsevol dubte que pugui sorgir davant d'alguna situació especial: actuacions mentre esteu a l'atur, facturació d'actuacions a percentatge de taquilla, actuacions a l'estranger... Una altra cosa important de conèixer és la possibilitat d'alternar els règims general i d'autònoms, segons les conveniències de cada moment.

Tot això i moltes altres explicacions més, les trobareu en aquesta lectura que us recomano. La mateixa gent de MusiCat us podran facilitar els exemplars impresos o en edició digital que, en qualsevol cas, seran gratuïts.

M'haureu de perdonar que, aquesta vegada, el "ball de nit" potser hagi resultat especialment pesat. Tingueu present que la meua intenció no ha estat altra que procurar que els companys de feina puguin aprofitar les experiències que vaig adquirir en l'època en què estava al servei directe dels músics i de la professió. Ja és prou complicada la nostra feina i prou difícils les circumstàncies actuals, com per deixar perdre qualsevol oportunitat!